

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2012 október Képzőművészet

Kürti Emese: Csinálj magadnak ehető képeket

Eperjesi Ágnes legújabb kiállításán a jelenkori képfelhasználás egészen sokkoló tömegkulturális módját dolgozza föl: azt a „népszokást”, hogy a cukrászati termékeken, például a születésnapi tortákon az ünnepelt fotóportróját helyezik el, amely a későbbiekben elkerülhetetlen beavatkozáson megy keresztül. A „képi fordulat”, ahogy W. T. J Mitchell éppen húsz éve megjelent kötete nyomán nevezzük a jelenséget, azzal járt, hogy a szöveges kultúra dominanciája a képek hegemoniájába fordult át, a vizualitás agresszív korszaka kezdődött el, és a képek az emberi mesterséges környezet valamennyi területét ellepték. A képek legfőbb termelői és fölhasználói a tömegkultúra fogyasztási cikkei: a fogyasztói tudat befolyásolása érdekében a meggyőzés és a ráhatás első számú manipulációs eszközeinek tekintik az ábrázolást.

A képek fogyasztásszociológiai beágyazottsága azonban csak egy komponens, amely Eperjesi Ágnes a fotóhasználat kortársi lehetőségeinek analízise felé vitte akkor, amikor bepillantva a Jégbüfé ablakán, észrevette a meglepő objektumot. Azt kezdte el kutatni, hogy a képek ilyen léptékű tömeginváziója milyen mértékben tette érzéketlenné a nézőt az ábrázolásban valamilyen szinten még mindig meglévő mágia iránt. A tesztalanyok tizennyolc éves fiatalok, a médiageneráció kísérleti szempontból ideális tagjai voltak, akik egy fekete-fehér fotóportréval díszített tortából kaptak szeleteket, és eldönthették, hogy mit kezdenek velük, elfogyasztják-e vagy sem. A videón követhető reakciók változatosak voltak: az arcképbe belemetsző kés látványa némelyeket elborzasztott, mások csak a maszatos, üres tányérral jelezték elfogulatlanságukat. A kísérlet végső, fotografikus formája egy fotó-diptychon lett, melyen a laboratóriumi sterilitást megidéző, fehér köpenyes Eperjesi és a szintén fehérbe öltözött fiatalok a bibliai kontextusra visszautaló „Ne csinálj magadnak ehető képeket” felirat előtt helyezkednek el. A vallási konnotációkat továbbgondolva egy másik videón az evés vizualitására fókuszál az ostya (mint krisztusi test) nyelvre helyezésének közelképével, különböző korú szereplők bevonásával. Az előtérben lévő tálcán elhelyezett, saját kezűleg kivágott kör alakú ostyadarabkák a magyarországi színtér kurátorainak portréit „viselik”.

Korábbi gyakorlatához hasonlóan, amikor piktogramokat gyűjtött, Eperjesi most is a képelmélet kortársi diskurzusába helyezi be azokat a tömegkulturális hulladékokat (a fotografikus torták reprodukcióit), amelyeket a témát kibővítve a kiállításon installált. A kérdés voltaképp az, hogy milyen ereje van a képnek ma, a vallás utáni korszakban, évezredekkel az után, hogy az ember feltalálta az ábrázolást mint a jelenlétet helyettesítő, mágikus médiumot. A több mint kétezer éves fájjúmi múmiaportrék realiztikus, úgyszólván fotografikus megjelenítésre törekedtek, mert a portré azonosnak minősült az elhunytal, a kép a valamikori élő személlyel. Funkciójukban (figyelembe véve természetesen az abszurd és kissé komikus esetlenségek okozta különbségeket a két alkalmazás között) nem törekednek nagyon másra, mint a szintén a tömegek szimbolikus ünnepségre szánt tortakompozíciók: vissza akarnak utalni az idő

múlásának végül is tragikus jellegére. Amikor a hatvanéves nő hajdani tizennégy éves önmagát és nem jelenbeli énjét látja viszont a családja által megrendelt fotónagyításon, a tejszínhabbal körített kompozíción, akkor legyőzve láthatja az időt, a jóleső önbecsapás pillanatának erejéig. A kép ugyanakkor nem azonos többé vele, mert ha meg is rebben valamely ünneplőben a brutalitás (abban a keresztényi kontextusban: gyilkosság) érzete, amikor a kés ferdén átmetszi az orr és a száj közötti határvonalat, biztosan nem okoz fönnakadást. A képek szekularizációja a képek iránti közömbösséget idézte elő, és teljes mértékben fölszámolta az összefüggést az ábrázolt és az ábrázolás között.

A több mint húsz éve pályán lévő Eperjesi Ágnes ezúttal is olyan területen végez kutatást, ahol az intenzív személyesség, valamint a fotográfia elméletének és gyakorlati alkalmazhatóságának lehetőségei egy domináns esztétikai mezőben érvényesülnek. Műveinek hangsúlyos esztétikai értéke és kidolgozottsága (ami talán összefügg a művész tipográfiai előképzettségével és gyakorlatával) nagymértékben megkönnyíti a befogadást, de voltaképpen értékük túlmutat ezen a primér érzéki szinten, épp ezért óvatosan a hangsúlyozásával. Színelméleti kutatásai, a csomagolóanyagokon lelt piktogramok újrahasznosításával készülő fotogramjai, a fotográfia médiumának és a köznapok szokatlan érintkezési felületének a keresése (mint például a csempekészítés) mind a fényképezésről való konzekvens gondolkodásának a bizonyítékai.

Tetszik

Legyél az első az ismerőseid közül, akinek ez tetszik.

Kapcsolódó írások:

1. **Ne csinálj magadnak Istent... – Iványi Gáborral beszélget Váradi Júlia** – A Kövér László és Semjén Zsolt képviselők által benyújtott...
2. **Kürti Emese: Visnyei Ilona képeiről** Látszólag ide nem illő epizód: fiának visszaemlékezése szerint Erdély Miklós,...

3. **Kürti Emese: Szabó Dezső képeiről** A magyarországi fotóművészet intézményi és finanszírozási háttere kicsit sincs összhangban...
4. **Kürti Emese: Borsos Lőrinc munkáiról** Néhány nappal ezelőtt az Országház kupoladobja egészen beomlott a lanterna...
5. **Kürti Emese: Halász Péter Tamás munkáiról** Kevésbé ismert tény, hogy valamikor az 1950-es években föltalálták az...

Cimkék: **Kürti Emese**